

RYSZARD KAMIŃSKI, ROMAN SASS

REORIENTACJA ZAWODOWA ROLNIKÓW I DOMOWNIKÓW W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM, NOWE WYZWANIE DLA DORADZTWA ROLNICZEGO

Słowa kluczowe: *reorientacja zawodowa rolników, indywidualny plan reorientacji zawodowej, potencjał produkcyjny gospodarstwa, skala produkcji, inwestycje, kursy specjalistyczne*

STRESZCZENIE

Pomimo, że rolnictwo w województwie kujawsko-pomorskim jest dobrze rozwinięte, około 41 tys. rolników i domowników powinno być objętych reorientacją zawodową. Z przeprowadzonych badań wynika, że gotowość reorientacji zawodowej wyrażają głównie rolnicy i członkowie rodzin wywodzący się z gospodarstw produkujących głównie lub wyłącznie na rynek, o powierzchni 5–30 hektarów. Z kolei małe zainteresowanie reorientacją występuje u rolników z najmniejszych gospodarstw do 5 hektarów. Są to najprawdopodobniej rolnicy starsi, o niskich kwalifikacjach i małej mobilności, którzy przyjęli strategię przetrwania. Indywidualny Plan Reorientacji Zawodowej pozwala określić jakie działania powinny być podjęte w celu zmiany zawodu oraz w jaki sposób beneficjent zamierza cel osiągnąć. Kursy specjalistyczne organizowane na podstawie analiz IPRZ pozwoliły osiągnąć dużą skuteczność. Na podkreślenie zasługuje także wysoka aktywność pozarolnicza beneficjentów projektu, ogółem 253 osoby (27% uczestników kursów) podjęły taką aktywność.

RYSZARD KAMIŃSKI, ROMAN SASS

VOCATIONAL REORIENTATION OF FARMERS AND MEMBERS OF THEIR FAMILIES IN KUJAWSKO-POMORSKIE VOIVODESHIP, NEW CHALLENGES FOR AGRICULTURAL CONSULTANCY

Keywords: *farmers vocational reorientation, individual job reorientation plan, production output of the agricultural productivity of the farm, range of production, investments, specialized vocational trainings*

SUMMARY

Even though the agriculture in Kujawsko-Pomorskie voivodship is well developed, around 41 thousand farmers and members of their families should go through the process of vocational reorientation. Researches conducted show that mainly farm owners of 5–30 ha and their families are ready to undertake the reorientation. Meanwhile, the farmers from the smallest farms (up to 5ha) show low interest in vocational reorientation.

They are usually elder farmers with low qualifications and low mobility whose strategy is to survive. Individual Vocational Reorientation Plan (IPRZ) determines actions which should be undertaken in order to change the occupation and presents the way it should be achieved.

Vocational specialized courses organized by KPODR on the bases of IPRZ's analysis are characterized with high effectiveness. It should be highlighted that the Project's beneficiaries, 253 people (27% participants of the courses) have undertaken job activity out of agriculture sector.

e-mail: roman.sass@kpodr.pl

BARBARA WYRZYKOWSKA

TRENDY I ZMIANY STRUKTURALNE W SPÓŁDZIELCZOŚCI

Słowa kluczowe: spółdzielczość, spółdzielnie, zmiany

STRESZCZENIE

W artykule przedstawiono nowy paradygmat spółdzielczości i najważniejsze zmiany jakie dokonały się w sektorze spółdzielczym na świecie i w Polsce w ciągu minionych 10 lat. Ponadto przeprowadzono rozważania dotyczące aktualnych wyzwań stojących przed spółdzielniami. Opracowanie ma charakter przeglądu. Źródłem danych była literatura z zakresu spółdzielczości oraz sprawozdanie i raport przygotowany przez specjalistów z Krajowej Rady Spółdzielczej. Analiza danych wskazuje, że na przestrzeni analizowanych lat liczba spółdzielni w Polsce zmniejszyła się o 2 361 podmiotów. Zmianie ulega rola spółdzielni – z czysto ekonomicznej odpowiedzialności wobec właścicieli na wielowątkową, zawdzięczającą swoje istnienie różnorodnym udziałowcom. W światowej i europejskiej spółdzielczości zauważalne są dwa zjawiska, są to: koncentracja własnego potencjału oraz powstanie spółdzielni w nowych obszarach życia społeczno-gospodarczego.

BARBARA WYRZYKOWSKA

TRENDS AND STRUCTURAL CHANGE IN COOPERATIVES

Keywords: cooperative, cooperatives, changes

SUMMARY

This paper presents a new paradigm of cooperative societies and the major changes that have occurred in the cooperative sector in Poland and abroad over the past 10 years. In addition, a discussion of the current challenges facing cooperatives. Development is a review. The data source was literature in the field of cooperatives and the report and the report prepared by experts from the National Cooperative Council. Analysis of the data indicates that the analyzed years, the number of cooperatives in Poland decreased by 2 361 entities. Change is the role of cooperatives – from a purely economic liability to the owners to multi-threaded, which owes its existence to various stakeholders. The world and European cooperatives noticeable are the two phenomena are: the concentration of their own potential and the creation of cooperatives in new areas of social and economic life.

e-mail: barbara_wyrzykowska@sggw.pl

MONIKA WOJCIESZAK

ZRÓŻNICOWANIE AKTYWNOŚCI ROLNIKÓW W POZYSKIWANIU ŚRODKÓW UNIJNYCH W RAMACH DZIAŁANIA „RÓŻNICOWANIE W KIERUNKU DZIAŁALNOŚCI NIEROLNICZEJ” W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

Słowa kluczowe: producenci rolni, program PROW 2007–2013, gospodarstwa rolne

STRESZCZENIE

Podstawowym instrumentem wsparcia przekształceń strukturalnych, ekonomicznych i społecznych w rolnictwie oraz przetwórstwie produktów rolnych w okresie programowania, finansowanym z udziałem środków UE jest „Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013” (PROW 2007–2013). Program ten obejmuje m.in. działania przeznaczone na wsparcie podejmowania lub rozwijania pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich. Jednym z nich jest działanie 311 – „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”. W ramach tego programu na terenie województwa wielkopolskiego przeprowadzono pięć naborów wniosków. Wystąpiły różnice w aktywności producentów w układzie powiatów uczestniczących w działaniu 311. Najbardziej aktywni w pozyskiwaniu środków unijnych w Wielkopolsce byli rolnicy z powiatów: kaliskiego oraz poznańskiego (od 499 do 386 wniosków). Najwyższą pomoc w postaci wypłaty środków finansowych otrzymali beneficjenci z powiatów: kaliskiego, poznańskiego, gostyńskiego, krotoszyńskiego, konińskiego, ostrowskiego, średzkiego, ostrzeszowskiego, gnieźnieńskiego oraz wolsztyńskiego. Średnia wartość (zł) udzielonego wsparcia na jedno wielkopolskie gospodarstwo rolne w ramach działania 311 PROW 2007–2013 wyniosła 5 439 zł.

MONIKA WOJCIESZAK

DIFFERENTIATION OF COUNTIES IN TERMS OF OBTAINING EU FUNDING UNDER THE MEASURE „DIVERSIFICATION INTO NON-AGRICULTURAL ACTIVITIES” IN THE WIELKOPOLSKA PROVINCE.

Keywords: farmers (flaming), the RDP 2007–2013 programme, agricultural farm

SUMMARY

The main instrument support structural transformation, economic and social conditions in agriculture and processing of agricultural products in the programming period, financed from EU funds is “Rural Development Programme 2007–2013” (RDP 2007–2013). This program includes activities designed to support up or develop non-agricultural activities in rural areas. One of them is the effect of 311 – “Diversification into non-agricultural activities”. As part of this program in Wielkopolska, five calls for proposals. There were differences in the activity of producers in the system of districts participating in the action 311. Most active in obtaining EU funds in Wielkopolska were farmers from the districts of Kalisz and Poznań (from 499 to 386 applications). The maximum aid in the form of disbursement of the funds received from the county district beneficiaries: Kalisz, Poznań, Gostyń, Krotoszyn, Konin, Ostrów, Środa, Ostrzeszów, Gniezno and Wolsztyn. Average value (zł) support granted for 1 Greater farm under Measure 311 RDP 2007–2013 amounted to 5 439 zł.

e-mail: mwoj@up.poznan.pl

JAROSŁAW MIKOŁAJCZYK, WOJCIECH SROKA, WIESŁAW MUSIAŁ

DOCHODOWOŚĆ PRODUKCJI OWCZARSKIEJ NA OBSZARACH GÓRSKICH – ANALIZA MODELOWA

Słowa kluczowe: produkcja owczarska, dochodowość, WPR

STRESZCZENIE

W opracowaniu podjęto ważny dla doradztwa problem dochodowości produkcji, który odniesiono do produkcji owczarskiej prowadzonej w warunkach górskich. Przeprowadzono analizę i ocenę dochodowości trzech modelowych gospodarstw rolnych różniących się organizacją produkcji owczarskiej i co za tym idzie uzyskujących różny poziom i odmienną strukturę produkcji finalnej. Założono, że rozpatrywane trzy modele gospodarstw są adekwatne do obszarów górskich i południowej Polski. Model pierwszy reprezentowało gospodarstwo utrzymujące 40 owiec – matek i dwie krowy, które posiada 11,5 ha ziemi rolniczej przeznaczonej na produkcję pasz dla całorocznie utrzymywanych zwierząt. W gospodarstwie tym produkowane są jagnięta lekkie i oscypki. W modelowym gospodarstwie nr 2, 40 sztuk owiec matek utrzymywane jest na powierzchni 5,3 ha, jagnięta lekkie są sprzedawane na rzeź a owce – matki oddawane na sezon letni do wypasu. Podobne założenia poczyniono dla gospodarstwa trzeciego: 100 sztuk owiec matek, produkcja 150 sztuk jagniąt ciężkich, a łączna powierzchnia gospodarstwa wynosi 27,1 ha. Przeprowadzona ocena ekonomiczna trzech modeli drobnostadnego chowu owiec w górach wskazuje na ogólnie niską opłacalność produkcji. Dodatni dochód rolniczy (bez środków publicznych) generuje tylko gospodarstwo modelowe sprzedające jagnięta lekkie i produkujące oscypki. Zarówno gospodarstwa oddające owce na wypas jak też i produkujące jagnięta ciężkie osiągają ujemny dochód rolniczy. Wielkość i struktura środków pozyskiwanych w ramach WPR sprawia, że dochód rolniczy powiększony o dopłaty jest jednak dodatni. W sytuacji pełnego korzystania z różnych form płatności gospodarstwo największe obszarowo (model III) generuje dochód ponadparitetowy.

JAROSŁAW MIKOŁAJCZYK, WOJCIECH SROKA, WIESŁAW MUSIAŁ

THE PROFITABILITY OF SHEEP PRODUCTION IN MOUNTAINOUS AREAS – MODEL ANALYSIS

Keywords: CAP, profitability, sheep production

SUMMARY

This analysis touches upon the problem of profitability in production, which has been related to sheep production carried out in mountainous conditions. The profitability of three model farms, which focus on sheep production for three different technologies, has been both analyzed and evaluated. By conducting their production for three different technologies, these farms gain diverse level of and structure of their final production. It has been established that the discussed models of farms are adequate to both mountainous areas and Southern Poland. The first model represents a farm with 40 ewes and 2 cows. This farm covers the area of 11,5 ha of arable land aimed at the production of feedstuff for animals fed all year round. The production in this farms is based on lambs and the so-called *oscypek* (smoked ewe's milk cheese made in the Tatra Mountains). In contrast, the second model describes a farm, which covers the area of 5,3 ha, with 40 ewes and 1 cow. In this farm light lambs are sold for cutting, whereas ewes are put out to pasture during the summer season. The third farm covers the area of 27,1 ha with 100 ewes and 150 heavy lambs. The results of economic evaluation of the presented models of sheep breeding in mountains show low profitability of production. Only the first farm, which sells light lambs and produces *oscypek*, shows positive agricultural income. Negative agricultural income is achieved by farms that either put their sheep out to pasture or produce heavy lambs. The structure as well as the size of transfers acquired from the CAP show that the agricultural income, increased by extra money, is positive. The third-farm model, which is the largest and takes advantage of various payment forms, generates the highest income.

rrmusial@cyf-kr.edu.pl

KATARZYNA NIJAK, AGNIESZKA KOSEWSKA, ELŻBIETA TOPA

WPŁYW STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN NA ZGRUPOWANIA BIEGACZOWATYCH (COL., CARABIDAE) W UPRAWIE ZIEMNIAKA

Słowa kluczowe: *biegaczowate, uprawy ziemniaka, ochrona chemiczna*

STRESZCZENIE

Badania dotyczyły wpływu ochrony chemicznej w integrowanej produkcji ziemniaka na faunę naziemnych biegaczowatych (Coleoptera, Carabidae). Otrzymane wyniki porównano z badaniem na polu bez ochrony chemicznej. Badania prowadzono w latach 2008 i 2012 w Winnej Górze koło Środy Wielkopolskiej. Do badań wybrano dwie uprawy ziemniaka: ekologiczną i integrowaną, na każdej z nich założono po 10 pułapek Barbera. Ogółem odłowiono 1917 osobników należących do 34 gatunków biegaczowatych na polu z integrowaną uprawą ziemniaka oraz 2579 osobników z 33 gatunków na polu z uprawą ekologiczną. Najliczniej na badanych polach ziemniaka występował *Harpalus rufipes*. W badanych uprawach nie zaobserwowano znaczącego wpływu stosowania insektycydów na zgrupowania pożytecznych biegaczowatych, istotne natomiast okazało się stosowanie fungicydów i herbicydów.

KATARZYNA NIJAK, AGNIESZKA KOSEWSKA, ELŻBIETA TOPA

INFLUENCE OF PLANT PROTECTION ON GROUND BEETLES (COL., CARABIDAE) ASSEMBLAGES IN POTATO CULTIVATIONS

Keywords: *carabid beetles, potato crops, chemical protection*

SUMMARY

In study, influence of chemical protection in integrated potato management on ground beetles (Coleoptera, Carabidae) was researched. Obtained result was compared with an organic field. The study was conducted in 2008 and 2012 years in Winna Góra near Środa Wielkopolska. Ten Barber traps were placed on each field. Two potato fields were selected: organic and integrated. In total, 1 917 specimens representing 34 species (Carabide family) were captured in integrated fields and 2 579 specimens representing 33 species in organic fields. *Harpalus rufipes* was the dominating species. In the studied fields, there was no significant impact of the use of insecticides on beneficial ground beetles assemblages, while we found significant use of fungicides and herbicides.

e-mail: k.nijak@iorpib.poznan.pl